

Examenreglement Kiim havo/vwo

2024-2025

Dit reglement is op 18 september 2024, gehoord de medezeggenschapsraad, vastgesteld door het Bevoegd Gezag.

De belangrijkste bepalingen en elementen zijn ontleend aan het door de rijksoverheid vastgestelde "Wet voortgezet onderwijs 2020 en het Uitvoeringsbesluit Wet voortgezet onderwijs 2020", inclusief de daarbij behorende aanvullingen en wijzigingen; het besluit c.a. is bij de directeur ter inzage te verkrijgen.

Dit reglement is te allen tijde ondergeschikt aan de Wet voortgezet onderwijs 2020 en het Uitvoeringsbesluit Wet voortgezet onderwijs 2020 en andere wetgeving. Bij dit reglement horen verschillende Programma's van Toetsing en Afsluiting.

N.B.: Omwille van de leesbaarheid is in dit reglement gekozen voor één aanduiding zoals "leerling" en niet voor "leerling/leerlinge" e.d.

Inhoud

I. ALGEMENE BEPALINGEN	5
Artikel 1 Begripsbepalingen	5
Artikel 2 Toelating tot het examen	6
Artikel 3 Afnemen en uitvoeren eindexamen	6
Artikel 4 De examensecretaris	6
Artikel 5 Examencommissie	7
Artikel 6 Indeling eindexamen en profielwerkstuk	7
Artikel 7 Onregelmatigheden	8
Artikel 8 Commissie van beroep	8
Artikel 9 Programma van toetsing en afsluiting	9
Artikel 9a	9
II. SCHOOLEXAMEN	10
Artikel 10 Schoolexamen havo en vwo	10
Artikel 11 Te laat komen bij een onderdeel van het schoolexamen	10
Artikel 12 Verhinderings bij een onderdeel van het schoolexamen	10
Artikel 13 Inhalen schoolexamens	10
Artikel 14 Afname en beoordeling toetsen schoolexamen	11
Artikel 15 Niet tijdig afronden van praktische opdracht, handelingsdeel/handelingsopdracht, profielwerkstuk	11
15.a Praktische opdracht	11
15.b Handelingsdeel/ handelingsopdracht	11
15.c Profielwerkstuk	12
Artikel 16 Beroepsmogelijkheden bij schoolexamen	12
Artikel 17 Herkansing (onderdeel van het) schoolexamen	13
Artikel 18 HAVO / VWO	14
Artikel 19 Vaststelling eindresultaten schoolexamen	15
Artikel 21 Examendossier	16
III. CENTRAAL EXAMEN	17
Artikel 22 Tijdvakken centraal examen	17
Artikel 23 Verzoek tot een vervroegd centraal examen	17
Artikel 24 Gang van zaken tijdens het centraal examen	17
Artikel 25 Regels voor kandidaten bij het eindexamen	17
Artikel 26 Beoordeling centraal examen	18
Artikel 27 Vaststelling score en cijfer centraal examen	19

Artikel 28	Verhinderling centraal examen	19
IV.	UITSLAG, HERKANSING EN DIPLOMERING	21
Artikel 29	Eindcijfer centraal examen	21
Artikel 30	Vaststelling uitslag	21
Artikel 31	Uitslag examens havo en vwo: gemiddeld CE-cijfer	21
Artikel 32	Uitslag havo en vwo	22
Artikel 33	Herkansing centraal examen	22
Artikel 34	Diploma en cijferlijst	22
Artikel 35	Duplicaten en afgifte verklaringen	23
V.	OVERIGE BEPALINGEN	24
Artikel 36	Klachten	24
Artikel 37	Vrijstellingen/ontheffingen	24
Artikel 38	Afwijkende wijze van examineren	24
Artikel 39	Bewaren examenwerk	25
Artikel 40	Inzage in het examenwerk	25
Artikel 41	Bespreken examen	26
Artikel 42	Spreiding voltooiing examen	26
Artikel 43	Jurisprudentie	26
Artikel 44	Inwerkingtreding	27
Artikel 45	Publicatie	27
Artikel 46	Slotbepaling	27
Bijlage 1	Wet College voor Toetsing en Examens (CvTE) Artikel 2	28
Bijlage 2	30
2.	De procedure van de afname	30
3.	Toegestane hulpmiddelen	30
4.	Procedure bij een mislukte afname	30

I. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsbepalingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

voorzitter van het college van het Bestuur	directeur van alle locaties van OSG Sevenwolden;
besluit	Wet voortgezet onderwijs 2020 en het Uitvoeringsbesluit Wet voortgezet onderwijs 2020;
bevoegd gezag	College van Bestuur van OSG Sevenwolden;
centraal examen	landelijk georganiseerd examen met opgaven die in opdracht van de minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen door de Centrale Examencommissie Vaststelling Opgaven worden gemaakt;
College voor Toetsing en Examens	Het College voor Toetsing en Examens (CvTE) is een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) dat verantwoordelijk is voor de centrale examens en staatsexamens in het voortgezet onderwijs, de examens rekenen en taal in het (middelbaar) beroepsonderwijs en staatsexamens Nederlands als tweede taal;
deeleindexamen	een examen in een of meer van de voor het eindexamen voorgeschreven vakken;
eindexamen	een examen in het geheel van de voor het betreffende eindexamen voorgeschreven vakken; het eindexamen bestaat uit een schoolexamen en voor zover dat in het examenprogramma is bepaald een centraal examen;
examencommissie	Een commissie die zorg draagt voor de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering;
examendossier	een overzicht van alle toetsen en de bijbehorende resultaten van het gehele schoolexamen;
examinator	degene die belast is met het afnemen van het examen in een vak en met de correctie en beoordeling van het gemaakte werk;
gecommitteerde	een gecommiteerde als bedoeld in artikel 36 van het besluit; een gecommiteerde treedt bij theorie-examens op als tweede corrector;
herkansing	het opnieuw of alsnog deelnemen aan een toets van het schoolexamen of van het centraal examen;
inspectie	de inspectie van het voortgezet onderwijs;
kandidaat	ieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen of deeleindexamen wordt toegelaten;
directeur	de directeur van onderwijslocatie KiiM
profielwerkstuk	Een werkstuk dat de leerling in de bovenbouw havo/ vwo verplicht is te maken. Dit werkstuk wordt beoordeeld met een cijfer. Dit cijfer maakt deel uit van het combinatiecijfer;

school	KiiM (onderdeel van OSG Sevenwolden)
schoolexamen	examen waarbij de school verantwoordelijk is voor de organisatie en de vaststelling van de opgaven, opdrachten en normering;
secretaris van het examen	personeelslid dat belast is met de organisatie van het eindexamen;
staatsexamencommissie	een commissie als bedoeld in artikel 60 van de Wet;
toets	een toets met mondelinge of schriftelijke vragen en opdrachten, of een praktische opdracht;
wet	de Wet op het voortgezet onderwijs;
wettelijke vertegenwoordigers	ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat.

Artikel 2 Toelating tot het examen

1. Het bevoegd gezag stelt de leerlingen in de gelegenheid ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.
2. De toelating tot het eindexamen als bedoeld in het voorgaande lid wordt onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag door de directeur uitgevoerd.

Artikel 3 Afnemen en uitvoeren eindexamen

1. De directeur en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.
2. De directeur kan de praktische uitvoering van het schoolexamen en het centraal examen mandateren aan de plaatsvervangend directeur of aan één van de procesbegeleiders van de onderwijsskernteams, of aan de examensecretarissen.
3. De directeur van de school wijst een of meer van de personeelsleden van de school aan tot examensecretaris van het eindexamen. Een examensecretaris is tevens examensecretaris van de deeleindexamens.

Artikel 4 De examensecretaris

1. De directeur stelt de taakomschrijving voor de examensecretaris vast waarin de taken beschreven staan. De directeur verstrekt deze taakomschrijving aan het bevoegd gezag, aan de examensecretaris en aan de examencommissie. Hij zorgt er tevens voor dat het deskundig functioneren van de examensecretaris is gewaarborgd.
2. De examensecretaris van de school ondersteunt de directeur bij de volgende taken:
 - het organiseren en afnemen van het eindexamen;
 - de uitvoering van het examenreglement en het PTA;
 - het verstrekken van overzichten van de schoolexamenresultaten;
 - het (samen) tekenen van de overzichten en de eindbeoordeling van het schoolexamen;
 - het (samen) vaststellen van de uitslag van het eindexamen;
 - het (samen) tekenen van de diploma's en cijferlijsten.

Artikel 5 Examencommissie

1. bestaat uit een oneven aantal leden (maximaal 7, afhankelijk van de grootte van de locatie);
2. heeft een examensecretaris die expertise heeft op het gebied van (school)examinering en wet- en regelgeving;
3. Een examencommissie moet onafhankelijk kunnen functioneren, daarom worden de volgende personen geen lid van de commissie:
 - a. leden van het bevoegd gezag;
 - b. de directeur van de school;
 - c. leden van de medezeggenschapsraad; en
 - d. leerlingen van de school en hun wettelijk vertegenwoordigers.
4. Bij de benoeming van de leden van de examencommissie draagt het bevoegd gezag er zorg voor dat de examencommissie deskundig is op het gebied van:
 - a. de desbetreffende schoolsoort;
 - b. de regelgeving over examinering in het voortgezet onderwijs en;
 - c. de kwaliteit van examinering.
5. Alvorens tot benoeming van een lid over te gaan, hoort het bevoegd gezag de overige leden van de examencommissie.
6. De examencommissie heeft voor de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering de volgende taken en bevoegdheden:
 - a. legt (jaarlijks) een voorstel voor aan het bevoegd gezag aangaande het Examenreglement en het PTA;
 - b. borgt het afsluitend karakter en de kwaliteit van het schoolexamen;
 - c. stelt richtlijnen en aanwijzingen vast om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen;
 - d. evalueert jaarlijks de kwaliteit van de schoolexaminering en adviseert het bevoegd gezag en de directeur over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen.
7. De examencommissie stelt regels vast over haar werkwijze.
8. De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden.
9. De examencommissie verstrekt de regels over haar werkwijze, het verslag, de evaluatie en het advies bedoeld in het zesde tot en met het achtste lid, aan het bevoegd gezag, aan de directeur en aan de examensecretaris van een school voor voortgezet onderwijs.

Artikel 6 Indeling eindexamen en profielwerkstuk

1. Het eindexamen bestaat uit een schoolexamen en voor zover dat in het examenprogramma bepaald is een centraal examen.
2. Het schoolexamen havo en vwo omvat mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen en heeft betrekking op een vak met een studielast van tenminste 320 uur voor het havo en 400 uur voor het vwo. Het profielwerkstuk heeft zowel in havo als vwo een omvang van 80 studielasturen die bovenop die van de afzonderlijke vakken komt.

Artikel 7 Onregelmatigheden

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op ontheffing aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de directeur maatregelen nemen.
Het begrip onregelmatigheid duidt op norm overschrijdend gedrag in woord en/of handeling, zoals afkijken (of de aanstalten of voorbereiding daartoe), het oneigenlijk gebruik van bronnen en hulpmiddelen (zoals A.I., bijvoorbeeld ChatGPT) of enige andere vorm van bedrog.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
 - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen,
 - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen,
 - c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen,
 - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.
Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.
3. Alvorens een beslissing ingevolge het tweede lid wordt genomen, informeert de directeur de kandidaat schriftelijk.
4. Het besluit waarbij een in het tweede lid bedoelde maatregel wordt genomen, wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en, indien de kandidaat minderjarig is, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat.
5. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur van een school voor voortgezet onderwijs in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school in te stellen commissie van beroep. Van de commissie van beroep mag de directeur geen deel uitmaken.
6. Binnen vijf schooldagen nadat de directeur de beslissing aan de kandidaat heeft bekendgemaakt, kan de kandidaat hier schriftelijk tegen in beroep gaan bij de commissie van beroep. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de directeur en aan de inspectie.

Artikel 8 Commissie van beroep

1. De commissie van beroep bestaat uit drie onafhankelijke leden:
 - een persoon uit of namens het College van Bestuur; deze treedt op als voorzitter
 - twee personen uit of namens de MedezeggenschapsraadDe leden van de commissie mogen op geen enkele wijze betrokken zijn bij het examen.

Het adres van de commissie is:

Commissie van Beroep Onderwijsgroep Midden-Friesland (OGMF)
Postbus 592
8440 AN Heerenveen

Artikel 9 Programma van toetsing en afsluiting

1. In het programma van toetsing en afsluiting wordt in elk geval aangegeven:
 - a. welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst;
 - b. de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen;
 - c. de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt;
 - d. de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het schoolexamen aanvangen, de herkansing daaronder mede begrepen;
 - e. de wijze waarop de herkansing is geregeld, met inachtneming van artikel 17 van deze examenregeling;
 - f. de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt;
 - g. de handelingsopdracht loopbaanoriëntatie
 - h. de tijdvakken van het centraal examen.

2. In het programma van toetsing en afsluiting kunnen aanvullende regels worden opgenomen om de gang van zaken tijdens het schoolexamen en het centraal examen en de regels voor de kandidaten tijdens het schoolexamen en het centraal examen in overeenstemming te brengen met de algemene gang van zaken op de locatie.

Artikel 9a

1. Een leerling die instroomt moet voldoen aan de eindtermen van het geldende PTA. Voor de kandidaten die tot de bovenbouw worden toegelaten nadat in dat leerjaar al schoolexamenonderdelen zijn afgenomen, wordt er indien noodzakelijk een persoonlijk PTA gemaakt waarmee wordt gezorgd dat aan alle verplichte domeinen wordt voldaan.

II. SCHOOLEXAMEN

Artikel 10 Schoolexamen havo en vwo

Het schoolexamen kan per vak omvatten:

- a. schriftelijke toetsen; S
- b. mondelinge toetsen; M
- c. praktische opdrachten; PO
- d. handelingsdeel; HD.

Artikel 11 Te laat komen bij een onderdeel van het schoolexamen

1. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets worden toegelaten. Hij levert evenwel het gemaakte werk in op het voor de overige kandidaten vastgestelde tijdstip.
2. Indien een kandidaat meer dan een half uur na de aanvang van een zitting verschijnt, mag hij niet meer deelnemen aan deze zitting. Zie verder artikel 12.
3. Het gestelde in lid 1 geldt niet voor de zogenaamde kijk- en luistertoetsen en de mondelinge schoolexamens. Kandidaten die direct na de start van de KLT-toets aankomen, mogen niet meer deelnemen. Zij worden verwezen naar hun herkansingsmogelijkheid.

Het niet meer mogen deelnemen geldt ook voor de kandidaten die te laat zijn bij een mondeling onderdeel van het schoolexamen of de voorbereiding daarop.

Artikel 12 Verhinderung bij een onderdeel van het schoolexamen

1. Indien een kandidaat door ziekte, of door een andere zwaarwegende reden, verhinderd is aan een onderdeel van het schoolexamen deel te nemen, dient de kandidaat door één van de ouders/verzorgers vóór aanvang van de toets telefonisch afgemeld te worden (telefoonnummer: 06-27 87 31 97) én via een mail naar het examensecretariaat: examens.kiim@ogmf.nl. Binnen een schooldag na aanvang van de toets moet een door zijn ouders/verzorgers getekende schriftelijke absentieverklaring worden overlegd, waaruit de reden van de verhindering blijkt. Let wel, de afwezigheidsmelding dient per toets plaats te vinden.
2. Op grond van de schriftelijke verklaring zoals bedoeld in het eerste lid bepaalt de directeur of het gemiste schoolexamen alsnog plaats zal vinden.
3. Een kandidaat die niet voldoet aan de in lid 1 genoemde verplichtingen, valt onder de categorie ongeoorloofd verzuim bij een schoolexamen. Dit geldt als een onregelmatigheid. Zie verder artikel 7.
4. Is een leerling ongeoorloofd afwezig dan wordt het werk beoordeeld met een 1. De leerling kan de herkansing inzetten voor het alsnog maken van het betreffende SE. Zie verder artikel 7.

Artikel 13 Inhalen schoolexamens

1. Als de directeur bepaald heeft dat de leerling recht heeft op een inhaaltoets, kan de leerling deze toets inhalen tijdens het herkansingsmoment. Het recht op herkansing vervalt hierbij niet. Een leerling die een schoolexamen ingehaald heeft, maakt een eventuele herkansing op de dag vóór de volgende toetsweek.

Na toetsweek drie in het examenjaar valt het inhaalmoment op hetzelfde moment als het herkansingsmoment. Mocht een leerling vervolgens het ingehaalde SE willen herkansen, en heeft de leerling daar nog het recht toe, dan dient de leerling het CSE van dat vak te maken in tijdvak 2.

Artikel 14 Afname en beoordeling toetsen schoolexamen

1. Een leerling met het standaard aantal examenvakken kan in de lesvrije schoolexamenperiodes maximaal drie schoolexametoetsen per dag geroosterd krijgen.
2. De leerling wordt normaliter ten minste vijf schooldagen van tevoren meegedeeld op welke dag een schoolexametoets wordt afgenomen.
3. Deelname aan alle schoolexamens is verplicht voor iedere leerling.
4. Binnen tien schooldagen na een schriftelijke schoolexametoets bespreekt de examinerator de toets met de leerlingen en deelt hij de leerlingen en de secretaris van het examen de behaalde resultaten mee. De genoemde periode van tien dagen is niet van toepassing op de door het Cito beschikbaar gestelde kijk- en luistertoetsen. Bespreking van de resultaten hiervan vindt plaats zo spoedig mogelijk nadat het Cito de betreffende normeringen voor het gemaakte werk naar de school gezonden heeft.
5. De examinerator bespreekt de mondelinge toets met de leerlingen en deelt de leerlingen en de secretaris van het examen de behaalde resultaten mee.
6. Binnen tien schooldagen nadat een praktische opdracht door de leerlingen is uitgevoerd dan wel is ingeleverd, bespreekt de examinerator de praktische opdracht met de leerlingen en deelt hij de leerlingen en de secretaris van het examen de behaalde resultaten mee.
7. Het resultaat van een schriftelijke toets, een mondelinge toets of een praktische opdracht wordt uitgedrukt in een cijfer van 1 t/m 10 met daarbij één decimaal. In afwijking van de voorgaande zin kan een praktische opdracht beoordeeld worden met de kwalificatie "onvoldoende", "voldoende" of "goed".
8. Binnen twintig schooldagen nadat een profielwerkstuk door de leerlingen is uitgevoerd dan wel is ingeleverd, bespreekt de examinerator dit met de leerlingen en deelt hij de leerlingen en de secretaris van het examen de behaalde resultaten mee.
9. Binnen tien schooldagen nadat een handelingsdeel/handelingsopdracht door de leerlingen is uitgevoerd dan wel is ingeleverd, bespreekt de examinerator dit/deze met de leerlingen en deelt hij de leerlingen en de secretaris van het examen de behaalde resultaten mee.
10. Het resultaat van een handelingsdeel/handelingsopdracht kan luiden: 'onvoldoende', 'voldoende' of 'goed'. Bij een onvoldoende resultaat kan de leerling voor het betreffende vak niet deelnemen aan het examen.

Artikel 15 Niet tijdig afronden van praktische opdracht, handelingsdeel/handelingsopdracht, profielwerkstuk

15.a Praktische opdracht

De leerling is verplicht werk, behorend bij een praktische opdracht, vóór of op de deadline in te leveren. Indien een leerling een PO niet op tijd uitvoert of inlevert mogen er punten worden afgetrokken conform de beoordelingscriteria.

Indien een tweede deadline gesteld wordt, wordt de overschrijding van de tweede deadline beschouwd als een onregelmatigheid en gevolgd door de beoordeling 1,0.

15.b Handelingsdeel/ handelingsopdracht

1. Is een handelingsdeel/ handelingsopdracht niet op tijd afgerond, dan wordt de leerling verplicht op school te werken aan de voltooiing ervan. De wettelijke vertegenwoordigers worden hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld.
2. Heeft de leerling niet tijdig – uiterlijk 10 schooldagen voor de overgangsvergadering / definitieve cijfercontrole - het handelingsdeel / de handelingsopdracht, nog niet 'voldoende' of 'goed' afgerond,

dan ontvangen de leerling en zijn wettelijke vertegenwoordigers een brief van de directeur met daarin de mededeling dat

- a. In het geval het niet het laatste leerjaar betreft:
de leerling naast de afronding van desbetreffend(e) handelingsdeel, handelingsopdracht een taak opgelegd krijgt in de zomervakantie; indien betreffend(e) handelingsdeel, handelingsopdracht en/of de taak na de vakantie als “onvoldoende” wordt/worden beoordeeld door de betrokken examiner, wordt de leerling de toegang tot de lessen ontzegd, tot het moment dat de betrokken examiner een positieve beoordeling geeft;
- b. In het geval het wel het laatste leerjaar betreft:
de leerling niet wordt toegelaten tot het centraal examen. In dit geval wordt hiervan schriftelijk mededeling gedaan aan de leerling en tevens aan diens wettelijke vertegenwoordigers.

15.c **Profielwerkstuk**

1. Is een profielwerkstuk niet op tijd afgerond, dan wordt de leerling verplicht op school te werken aan de voltooiing ervan. De leerling krijgt hiervoor maximaal twee weken de tijd. De wettelijke vertegenwoordigers worden hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld.
2. Heeft de leerling binnen deze twee weken het profielwerkstuk nog niet afgerond, dan ontvangen de leerling en zijn wettelijke vertegenwoordigers een brief van de directeur met daarin de mededeling dat de leerling niet wordt toegelaten tot het centraal examen.

Tegen de in de vorige alinea genoemde maatregel kan de leerling in beroep gaan bij de commissie van beroep. Hierbij geldt artikel 8.

Bij groepsopdrachten gelden bovengenoemde maatregelen voor alle leden van de groep, tenzij een of meer leden van de groep kunnen aantonen dat de waardering ‘onvoldoende’ dan wel het te laat uitvoeren en/of inleveren hun niet te verwijten valt. De uiteindelijke beslissing hierover ligt bij de directeur.

Artikel 16 Beroepsmogelijkheden bij schoolexamen

(zie hiervoor ook artikel 36: klachten)

1. Wanneer een leerling van oordeel is dat er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat het behaalde resultaat hem onrecht zal doen, kan hij binnen drie schooldagen na afloop van de toets de directeur vragen een nieuwe, gelijkwaardige schoolexamentoets te mogen afleggen. De directeur beslist binnen twee schooldagen. Wanneer een leerling toestemming krijgt een nieuwe, gelijkwaardige schoolexamentoets af te leggen, dan worden alle leerlingen voor wie dezelfde argumenten gelden, in staat gesteld aan die nieuwe toets deel te nemen. Het oorspronkelijke schoolexamen wordt in die gevallen ongeldig verklaard.
2. Indien getwijfeld wordt aan de juistheid van een cijfer of beoordeling voor een onderdeel van het schoolexamen kan de kandidaat -na contact met de betrokken leraar- binnen drie schooldagen na het bekend worden van de uitslag van de toets schriftelijk een verzoek tot herziening indienen bij de directeur.
De directeur stelt een onderzoek in en laat zich daarbij terzijde staan door een vakdocent, niet zijnde de examiner. De directeur beslist binnen tien dagen na ontvangst van het verzoek. De directeur deelt zijn beslissing schriftelijk mee aan de kandidaat en aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat, onder vermelding van de beroepsmogelijkheid als bedoeld in artikel 7 van dit reglement.

Artikel 17 Herkansing (onderdeel van het) schoolexamen

1. In het programma van toetsing en afsluiting wordt aangegeven welke herkansingsmogelijkheden worden geboden.
2. De havo- of vwo-kandidaat mag met inachtneming van het eerste lid van artikel 17 een schriftelijk of mondelinge schoolexamen herkansen, ongeacht het in eerste instantie toegekende cijfer.
3. Is een leerling afwezig tijdens de herkansing dan vervalt zijn recht op herkansing.
4. In overleg met de examensecretaris kan/kunnen de vakdocent(en) gezamenlijk besluiten om een schriftelijk schoolexamen als herkansing alleen mondeling aan te bieden.
5. Een herkansing van een schoolexamen moet de kandidaat schriftelijk en volgens voorgeschreven model aanvragen bij de secretaris van het eindexamen vóór een door de directeur te bepalen dag en tijdstip. Dit verzoek kan digitaal worden aangeboden.
6. Plaats en tijd van de herkansing worden door de directeur aan de leerling bekend gemaakt.
7. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde (onderdeel van het) schoolexamen geldt als definitief cijfer voor dat (onderdeel van het) schoolexamen.
8. Een schoolexamen kan ten hoogste éénmaal herkanst worden.
9. Een havo- of vwo-kandidaat mag in het laatste schooljaar in totaal maximaal vier schoolexamenonderdelen herkansen. Per schoolexamenperiode mag de kandidaat aan niet meer dan één herkansing deelnemen. In de laatste, derde, periode kan de kandidaat aan twee herkansingen deelnemen; één vanuit periode drie én één uit een periode naar keuze.
10. Een havo- of vwo-kandidaat wiens situatie is voorgelegd aan de inspectie en die met toestemming van deze laatste zijn examen spreidt over twee leerjaren, mag per examenjaar in totaal maximaal drie schoolexamens herkansen. Per schoolexamenperiode mag de kandidaat aan niet meer dan één herkansing deelnemen.
11. Een kandidaat die vervroegd examen doet in een of meerdere vakken, heeft geen recht op herkansingen van deze vakken in het jaar waarin hij vervroegd examen doet.
12. In de voorexamenjaren (h4, v4, v5) kandidaat recht op één herkansing per periode met een maximum van twee per jaar.
13. De reguliere herkansingen van de schriftelijke en/of mondelinge toetsen vinden plaats een week na de afsluiting van de schoolexamenperiode waarin de betreffende toets is afgenomen. Dit herkansingsmoment wordt door de directeur vastgesteld. De herkansingen van een kijk-/luistertoets vinden later plaats dan hierboven aangegeven: deze vallen in de laatste herkansingsperiode, gezien het (late) moment van bekend worden van de normering voor deze toetsen.
14. Tijdens de in het vijfde lid genoemde herkansingsmomenten kan de leerling aan niet meer dan één herkansing deelnemen (m.u.v. periode drie eindexamenjaar), tenzij de directie in individuele gevallen anders beslist.

Artikel 18 Doubleren en overstappen

1. Een leerling die gezakt is voor zijn examen en besluit om zijn laatste jaar over te doen kan ervoor kiezen om een vak dat afsluit met enkel een schoolexamen niet nogmaals te volgen, maar genoeg te nemen met het eindcijfer dat reeds behaald is, mits dat cijfer 6 of hoger is. Het vak lichamelijke oefening maakt nadrukkelijk geen deel uit van deze regeling.
2. Een leerling, die gezakt is voor zijn examen en besluit om zijn laatste jaar over te doen, kan ervoor kiezen om geen nieuw profielwerkstuk (pws) te produceren maar genoeg te nemen met het cijfer dat reeds behaald is voor het eerdere profielwerkstuk, mits dat cijfer 6 of hoger is.
3. Een leerling die doubleert in havo 4 of vwo 4 en maatschappijleer en/of culturele en kunstzinnige vorming (ckv) volledig en met minimaal een 6 heeft afgerond, kan ervoor kiezen om het vak niet nogmaals te volgen en genoeg te nemen met het reeds behaalde eindcijfer.
4. Een leerling die afstroomt van vwo 4 naar havo 4 en maatschappijleer en/of culturele kunstzinnige vorming (ckv) volledig en met minimaal een 6 heeft afgerond, kan ervoor kiezen genoeg te nemen met het reeds behaalde vwo-cijfer en deze integraal, zonder aanpassingen, mee te nemen naar havo 4 en het vak niet nogmaals te volgen. Het staat de leerling vrij om het vak nogmaals op havoniveau te doen.
5. Een leerling die overstapt van vwo naar havo 5 neemt de cijfers van maatschappijleer en culturele kunstzinnige vorming integraal over.

Artikel 19 Vaststelling eindresultaten schoolexamen

1. Op grond van de toegekende cijfers voor de PTA-toetsen wordt per vak ter vaststelling van het eindcijfer schoolexamen het gewogen gemiddelde berekend op de wijze zoals aangegeven in het Programma van Toetsing en Afsluiting.
2. Het eindcijfer van het schoolexamen is het in het eerste lid genoemde gewogen gemiddelde uitgedrukt in een cijfer uit een schaal oplopende van 1 tot en met 10 en afgerond op één decimaal. Hiervoor is het nodig dat een SE-resultaat van twee decimalen wordt afgerond naar één decimaal. Indien de tweede decimaal een 4 of lager is, blijft de eerste decimaal staan en vervalt de tweede decimaal. Indien de tweede decimaal een 5 of hoger is, wordt de eerste decimaal met 1 verhoogd en vervalt de tweede decimaal. Dit getal met één decimaal wordt vermeld op de cijferlijst in de kolom 'schoolexamen'.
3. Het eindcijfer van een schoolexamen voor een vak waarvoor geen centraal examen wordt afgenomen, wordt vervolgens afgerond op een geheel getal (zie hiervoor ook artikel 29).
4. In afwijking van het tweede lid, wordt het vak lichamelijke opvoeding beoordeeld met "voldoende" of "goed". Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de leerling en geschiedt op de grondslag van het naar behoren afsluiten van het vak, zoals blijkend uit het examendossier.
5. Het combinatiecijfer voor havo en vwo is het rekenkundig gemiddelde van de afgeronde eindcijfers voor het vak maatschappijleer, ckv en het profielwerkstuk. De eindcijfers van de vakken die bijdragen aan het combinatiecijfer mogen niet een 3 of lager zijn. Het rekenkundig gemiddelde van deze onderdelen wordt afgerond op een geheel getal. Bovengenoemde onderdelen worden bij het bepalen van de uitslag van het examen beschouwd als één vak.

Artikel 20 Aanvang en afsluiting schoolexamen

1. Het schoolexamen begint voor de havo in havo 4 en voor het vwo in vwo 4. Het schoolexamen is uiterlijk tien dagen voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen afgesloten.
2. Het bevoegd gezag kan in afwijking van het eerste lid een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen af te sluiten vóór het centraal examen in dat vak, doch na de aanvang van het eerste tijdvak.
3. Indien het bevoegd gezag gebruik maakt van de afwijkingsbevoegdheid in het tweede lid, zendt het de resultaten die zijn behaald met het schoolexamen en het profielwerkstuk zo spoedig mogelijk aan de inspectie.
4. Uiterlijk tien dagen voor aanvang van het centraal examen maakt de directeur aan de kandidaat bekend, voor zover van toepassing:
 - a. welke cijfers hij heeft behaald voor het schoolexamen;
 - b. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld;
 - c. de beoordeling van het profielwerkstuk.
5. De directeur en de examensecretaris tekenen de in het vierde lid genoemde beoordelingen en verstrekken deze aan de kandidaat. De kandidaat controleert de juistheid en tekent voor de ontvangst.
6. Een kandidaat die het niet eens is met de definitieve schoolexamencijfers, kan binnen drie schooldagen na vaststelling van deze cijfers bij de directeur bezwaar maken.

Artikel 21 Examendossier

1. Het schoolexamen bestaat uit een examendossier. Het examendossier is het geheel van de delen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door het bevoegd gezag gekozen vorm. Het examendossier omvat tevens de resultaten die de leerling heeft behaald voor de vakken.
2. De examinerator bewaart tot zes maanden na het verlaten van de school door de betrokken kandidaat een (digitaal) exemplaar van elke schriftelijke toets van het schoolexamen en het daarbij behorende correctievoorschrift met de wijze waarop de cijfers tot stand zijn gekomen.
3. De examinerator bewaart tot zes maanden na het verlaten van de school door de betrokken kandidaat een exemplaar van de beoordeling van het profielwerkstuk.

III. CENTRAAL EXAMEN

Artikel 22 Tijdvakken centraal examen

1. Het centraal examen kent een eerste, tweede en derde tijdvak.
2. Het eerste en tweede tijdvak worden afgenomen in het laatste leerjaar.
3. Het derde tijdvak wordt aansluitend aan het laatste leerjaar afgenomen door de staatsexamencommissie.
4. De in het eerste lid bedoelde tijdvakken worden voor 1 oktober van het laatste leerjaar aan de kandidaten bekendgemaakt.

Artikel 23 Verzoek tot een vervroegd centraal examen

Een leerling uit een voor-examenklas die vervroegd voor een of meer vakken een centraal examen wenst af te leggen, meldt dat schriftelijk aan de directie, uiterlijk een week voor aanvang van de eerste schoolexamenperiode in de examenklassen. Indien de leerling op het moment van aanvraag nog minderjarig is, wordt zijn verzoek mede ondertekend door een ouder of verzorger. De directeur besluit of aan het verzoek kan worden voldaan.

Artikel 24 Gang van zaken tijdens het centraal examen

1. De directeur verstrekt de kandidaten uiterlijk veertien dagen voor de eerste zitting van een centraal examen het rooster en een overzicht van toegestane hulpmiddelen.
2. Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen aangaande de opgaven, van welke aard ook, gedaan, uitgezonderd de vastgestelde errata van de centrale examencommissie vaststelling opgaven.
3. Per zitting zijn minstens twee toezichthouders aanwezig.
4. De toezichthouders zien toe op de in artikel 25 bepaalde gedragsregels.
5. De toezichthouders maken van iedere zitting een proces verbaal op en leveren dit na afloop van de zitting in bij de directeur samen met het gemaakte werk. In dit proces worden vermeld:
 - a. de namen van de aanwezige en afwezige kandidaten,
 - b. de namen en handtekeningen van de toezichthouders,
 - c. eventuele bijzonderheden zoals geluidsoverlast, onwel worden van kandidaten, namen van kandidaten die te laat zijn,
 - d. het toestaan van bijzondere faciliteiten.

Artikel 25 Regels voor kandidaten bij het eindexamen

1. Kandidaten moeten zich beschikbaar houden gedurende alle tijdvakken van het centraal examen.
2. De kandidaat dient tenminste 15 minuten voor de aanvang van een examenzitting aanwezig te zijn op de plaats waar de examenzitting plaatsvindt.
3. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van het examen worden toegelaten. Hij levert evenwel het gemaakte werk in op het door de het College voor Toetsing en Examens vastgestelde tijdstip.

4. Indien een kandidaat meer dan een half uur na de aanvang van een zitting verschijnt, mag hij niet meer deelnemen aan deze zitting en is artikel 11 van toepassing. De kandidaat dient wel te verschijnen op de overige zittingen van het examen.
5. De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen alsmede de door de kandidaten gemaakte aantekeningen blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets.
6. Het meenemen van jassen, sjaals, petten en dergelijke in de examenruimte is niet toegestaan. Tassen en dergelijke moeten op een daartoe door de directeur aangewezen plaats worden neergezet. Het is niet toegestaan telefoons, smartwatches of vergelijkbare (digitale) apparatuur die overlast kan veroorzaken mee te nemen in het examenlokaal.
7. Koptelefoons of oortelefoons, waaronder noise-cancelling headsets, zijn niet toegestaan in de (school)examenruimte. Kandidaten mogen wel gebruik maken van geluiddempende schuimen oordoppen.
Een kandidaat die vanwege bijzondere redenen geen gebruik kan maken van bovengenoemde schuimen exemplaren, kan na goedkeuring van de ondersteuningscoördinator, tijdens de (school)examens gebruik maken van een door de school geleverde koptelefoon. Deze goedkeuring moet minimaal zes weken voor de start van het examen schriftelijk zijn gegeven.
8. Het examenwerk dient te worden gemaakt op door de school gewaarmerkt papier, tenzij de Centrale Examencommissie Vaststelling Opgaven anders heeft bepaald.
9. Het examenwerk wordt met blauwe of zwarte pen geschreven. Tekeningen en grafieken mogen met potlood worden gemaakt.
10. Het gebruik van correctielak is niet toegestaan.
11. Een kandidaat die tijdens een zitting onwel wordt, kan onder begeleiding het examenlokaal verlaten, dit ter beoordeling van de directeur of diens plaatsvervanger. In overleg met de kandidaat beoordeelt de directeur of de kandidaat na enige tijd het werk kan hervatten.
12. Indien de kandidaat als bedoeld in het vorige lid na enige tijd het werk hervat, kan de gemiste tijd aan het einde van de zitting worden ingehaald.
13. Indien de kandidaat als bedoeld in lid 10 het werk niet kan hervatten, kan de locatiedirecteur in overleg met de inspectie beslissen dat het werk ongeldig is. De kandidaat kan in voorkomend geval deelnemen aan een zitting in een volgend tijdvak.
14. Zonder toestemming van een toezichthouder mag een kandidaat gedurende een examenzitting de examenruimte niet verlaten.
15. Aan het einde van de zitting dient de leerling het werk zelf te overhandigen aan de surveillant.
16. Na het verlaten van de examenruimte of nadat de kandidaat het werk heeft ingeleverd, is het de kandidaat niet toegestaan hernieuwd te werken aan het betreffende werk.
17. In het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) kunnen aanvullende regels worden opgenomen om de gang van zaken tijdens het centraal examen en de regels voor de kandidaten tijdens het centraal examen in overeenstemming te brengen met de algemene gang van zaken op de locatie.

Artikel 26 Beoordeling centraal examen

1. De directeur doet het gemaakte werk van het centraal examen met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het eventuele erratumblad en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator in het desbetreffende vak. De examinerator beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de beoordelingsnormen van het College voor Toetsing en Examens toe. De examinerator drukt zijn beoordeling uit in een score en zendt de score naar de directeur.

2. De directeur doet de van de examiner ontvangen uitwerkingen van de leerlingen samen met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal, onverwijld toekomen aan de betrokken gecommiteerde.
3. De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de beoordelingsnormen van het College voor Toetsing en Examens voor het bepalen van de score toe.
4. De examiner en de gecommiteerde dan wel de tweede examiner stellen in onderling overleg de score voor het centraal examen vast. Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

Artikel 27 Vaststelling score en cijfer centraal examen

1. Al het correctiewerk wordt integraal nagekeken.
2. De tweede corrector moet bij het gecorrigeerde werk een verklaring voegen dat het werk volgens de voorschriften is nagekeken. Deze verklaring moet zowel door de tweede corrector als de locatie-directeur – gemandateerd door het bevoegd gezag – ondertekend worden.
3. De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen in een vak vast met inachtneming van de regels voor de omzetting van de scores in cijfers, zoals vastgesteld door de centrale examencommissie vaststelling opgaven.

Artikel 28 Verhinderung centraal examen

1. Een kandidaat die door ziekte of door een andere geldige reden (dit ter beoordeling van de directeur) verhinderd is aan een toets van het centraal examen deel te nemen, meldt dit aan de directeur op de dag van de desbetreffende toets en vóór de aanvang van de toets. Mondelinge of telefonische berichten van verhindering dienen binnen drie dagen schriftelijk bevestigd te worden door de wettelijke vertegenwoordiger van de kandidaat.
2. Indien een kandidaat, dan wel diens wettelijke vertegenwoordiger, nalaat te handelen overeenkomstig het gestelde in het eerste lid, wordt zijn afwezigheid aangemerkt als een onregelmatigheid en is artikel 7 van toepassing.
3. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, verhinderd is om bij één of meer toetsen van het centraal examen in het eerste tijdvak aanwezig te zijn, dan wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen voor ten hoogste twee toetsen per dag te voltooien.
4. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak ook verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het College voor Toetsen en Examens zijn eindexamen te voltooien.
5. De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk - door tussenkomst van de directeur - aan bij het College voor Toetsen en Examens. In dat geval deelt de directeur aan het College voor Toetsen en Examens mede dat artikel 3.30 van het Uitvoeringsbesluit VO, eerste, tweede dan wel derde lid, van toepassing is op de kandidaat, en onderbouwt dit.
6. Na afloop van het derde tijdvak deelt het College voor Toetsen en Examens het resultaat mee aan de directeur.

7. Indien het bevoegd gezag op zelf de afnametijdstippen bepaalt, kan de directeur een kandidaat de gelegenheid geven om binnen de afnameperiode die het College voor toetsen en examens daarvoor heeft ingesteld, alsnog de examens te voltooien waarvoor hij eerder was verhinderd.
8. Onder een examen als bedoeld in dit artikel wordt ook de rekentoets begrepen, dan wel het schoolexamen rekenen voor leerlingen die geen wiskunde hebben.

IV. UITSLAG, HERKANSING EN DIPLOMERING

Artikel 29 Eindcijfer centraal examen

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10. De directeur bepaalt het eindcijfer.
2. Voor de vakken die een centraal examen kennen is het eindcijfer van het examen in die vakken het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het centraal examen en het cijfer voor het schoolexamen.
3. Indien de uitkomst van de berekening bedoeld in lid 2 van dit artikel niet een geheel getal is, wordt dat getal, indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
4. Indien voor een vak alleen een schoolexamen is gehouden, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.
5. Bij de bepaling van het eindcijfer van een schoolexamenvak dat geen CSE kent, wordt als de eerste decimaal een 5 of hoger is, het cijfer naar boven naar het eerstvolgende gehele getal afgerond. Als de eerste decimaal een 4 of hoger is en de tweede decimaal een 5 of hoger is, wordt het cijfer naar boven naar het eerstvolgende gehele getal afgerond. Andere cijfers worden naar beneden afgerond.

Het SE-resultaat wordt per vak afgerond op één decimaal. Hiervoor is het nodig dat een SE-resultaat van twee decimalen wordt afgerond naar één decimaal. Indien de tweede decimaal een 4 of lager is, blijft de eerste decimaal staan en vervalt de tweede decimaal. Indien de tweede decimaal een 5 of hoger is, wordt de eerste decimaal met 1 verhoogd en vervalt de tweede decimaal. Dit getal met één decimaal wordt vermeld op de cijferlijst in de kolom 'schoolexamen'.

Artikel 30 Vaststelling uitslag

1. De directeur en de secretaris van het eindexamen stellen de uitslag vast met inachtneming van artikel 31 en 32. De uitslag luidt: "geslaagd voor het eindexamen" of "afgewezen voor het eindexamen".
2. Indien dat nodig is om een kandidaat te laten slagen, betrekken de directeur en de secretaris van het eindexamen één of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen een geldig eindexamen te vormen.
3. Zodra de eindcijfers en - indien mogelijk - de uitslag is vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan iedere kandidaat bekend onder vermelding van het recht op herkansing. De uitslag is de definitieve als de kandidaat geen gebruik maakt van het herkansingsrecht.

Artikel 31 Uitslag examens havo en vwo: gemiddeld CE-cijfer

Voorafgaande aan hetgeen omschreven is in artikel 32 (uitslag havo/vwo) geldt dat de kandidaat, die eindexamen heeft afgelegd, alleen kan slagen wanneer het gemiddelde van alle vakken op het centraal examen (CE) een voldoende is.

Bij de berekening van het gemiddeld centraal examencijfer moet worden uitgegaan van het niet-afgeronde cijfer. Een kandidaat moet ten minste een 5,5 halen (de eerste decimaal moet een 5 zijn), daarna gelden pas de overige uitslagbepalingen, genoemd in artikel 32). Een kandidaat, die gemiddeld een 5,4 gehaald heeft, is (voorlopig) afgewezen.

Artikel 32 Uitslag havo en vwo

De kandidaat die eindexamens vwo of havo heeft afgelegd is geslaagd indien:

1. hij voor alle vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfers 6 of hoger heeft behaald,
of: hij voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 en voor alle overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
of: hij voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt
of: hij voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald dan wel voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt.
2. hij niet meer dan één onvoldoende (niet lager dan een 5) heeft als eindcijfer voor de drie vakken Nederlands, Engels en wiskunde (voor zover dat laatste vak een examenvak is voor de kandidaat), samen.
3. het rekenkundig gemiddelde van de cijfers voor zijn centraal- examenvakken 5,50 of hoger is.
4. geen van de eindcijfers, inclusief de eindcijfers van de vakken die bijdragen aan het combinatiecijfer (zie artikel 19, lid 5), mag een 3 of lager zijn.
5. Het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijke deel is beoordeeld als 'voldoende' of 'goed'.
6. hij geen wiskunde in zijn pakket heeft, moet het schoolexamen rekenen ten minste eenmaal zijn afgelegd.

Artikel 33 Herkansing centraal examen

1. De kandidaat heeft voor één vak waarin hij reeds examen heeft afgelegd en nadat de eindcijfers bekend zijn gemaakt, het recht om in het tweede tijdvak opnieuw deel te nemen aan het centraal examen.
2. Indien de kandidaat in het tweede tijdvak verhinderd was om een geldige reden, zulks ter beoordeling van de directeur, heeft hij het recht om in het derde tijdvak deel te nemen aan het staatsexamen.
3. De kandidaat doet een schriftelijk verzoek tot herkansing aan de secretaris van het examen voor een door de directeur te bepalen dag en tijdstip.
Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
4. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld en wordt deze schriftelijk aan de kandidaat bekend gemaakt overeenkomstig het bepaalde in artikel 30 van dit reglement.

Artikel 34 Diploma en cijferlijst

1. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamens heeft afgelegd, een cijferlijst uit waarop voor zover van toepassing zijn vermeld:
 - a. de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen,

- b. voor vwo en havo het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk
 - c. de beoordeling van lichamelijke opvoeding,
 - d. de eindcijfers voor de examenvakken, alsmede
 - e. de uitslag van het examen.
2. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat, daaronder mede begrepen de kandidaat die zijn eindexamen met gunstig gevolg heeft voltooid ten overstaan van de staatsexamencommissie, een diploma uit, waarop de leerweg, respectievelijk het profiel of de profielen zijn vermeld die bij de uitslag zijn betrokken.
 3. Op het in het voorgaande lid genoemde diploma kan het judicium cum laude worden vermeld, indien de eindcijfers van de kandidaat voldoen aan de daaraan gestelde voorwaarden.
 4. Indien een kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste samen een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de einduitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit.
 5. De directeur – gemandateerd door het bevoegd gezag - en de secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten.

Artikel 35 Duplicaten en afgifte verklaringen

1. Duplicaten van afgegeven diploma's, certificaten en cijferlijsten worden niet verstrekt.
2. De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), www.duo.nl, kan via het Diplomaregister voorzien in een geldig digitaal uittreksel van diplomagegevens.

V. OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 36 Klachten

(zie hiervoor ook artikel 16: beroepsmogelijkheden)

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het centraal examen benadeeld voelt, kan hij de klacht, binnen drie schooldagen nadat de aanleiding tot de klacht zich heeft voorgedaan, schriftelijk kenbaar maken bij de directeur.
2. Naar de aard van de klacht zal de directeur de klacht afhandelen. De directeur deelt zijn beslissing schriftelijk en met redenen omkleed mede en vermeldt daarbij dat beroep tegen zijn beslissing mogelijk is bij de in artikel 8 genoemde commissie van beroep.

Artikel 37 Vrijstellingen/ontheffingen

1. De directeur kan een leerling ontheffing verlenen van het vak lichamelijke opvoeding, indien de leerling vanwege diens lichamelijke gesteldheid niet in staat is dit onderwijs te volgen.
De leerling van de opleiding atheneum die in het bezit is van een havodiploma wordt vrijgesteld van het volgen van onderwijs in het vak maatschappijleer en Culturele Kunstzinnige Vorming.
Leerlingen met een officiële TTS (Topsport Talent Status) kunnen vrijstelling aanvragen voor maatschappijleer, ckv, LO en een examenvak, niet zijnde een profielvak. De vrijstelling van het examenvak moet uiterlijk aangevraagd worden vóór aanvang van toetsweek drie van het examenjaar.
2. De directeur van de locatie havo/vwo kan een leerling van de afdeling vwo ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in een tweede moderne vreemde taal, niet zijnde Engelse taal- en letterkunde, indien:
 - a. de leerling een stoornis heeft die specifiek betrekking heeft op taal of een zintuiglijke stoornis die effect heeft op taal;
 - b. de leerling een andere moedertaal heeft dan de Nederlandse of Friese taal;
 - c. de leerling onderwijs volgt in het profiel natuur en techniek of het profiel natuur en gezondheid en het onderwijs in de taal naar verwachting een succesvolle afronding van de opleiding verhindert.
3. Bij toepassing van lid 2 wordt de taal vervangen door een vak met een studielast van tenminste 400 uur.

Artikel 38 Afwijkende wijze van examineren

1. De directeur kan toestaan dat een fysiek gehandicapte kandidaat of een kandidaat met een andere beperking, zoals dyslexie, dyscalculie, een stoornis in het autistisch spectrum of AD(H)D, het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die aangepast is aan de mogelijkheden van de kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de Inspectie.
2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap geldt ten aanzien van de aangepaste in het eerste lid bedoelde wijze van examineren dat:
 - a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake kundige psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater is opgesteld;
 - b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor

zover daartoe in de onder a) genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.

3. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens het Uitvoeringsbesluit VO, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij examen aflegt, ten hoogste 6 jaar onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie Nederlands niet de moedertaal is. Deze afwijking kan betrekking hebben op:
 - a. het vak Nederlandse taal en
 - b. enig ander vak waarbij het gebruik van Nederlandse taal van overwegende betekenis is. Van elke afwijking wordt mededeling gedaan aan de Inspectie.
 - c. De in het derde lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.
4. De aanvraag van bovengenoemde faciliteiten dienen minimaal drie maanden voor aanvang van het examen aangevraagd te zijn bij de examensecretaris.

Artikel 39 Bewaren examenwerk

1. Gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag worden door de directeur, ter inzage door belanghebbenden, bewaard:
 - a. het werk van het centraal examen van de kandidaten
 - b. de lijst van de kandidaten
 - c. een volledig stel van de bij de centrale examens gebruikte opgaven.
2. Een kandidaat die ten overstaan van de staatsexamencommissie centraal examen aflegt, kan omtrent zijn werk gedurende een periode van zes maanden inlichtingen inwinnen bij de voorzitter van die commissie.

Artikel 40 Inzage in het examenwerk

Een kandidaat heeft het recht om een gemaakt examen in te zien. Hiertoe dient deze een verzoek in te dienen bij de examensecretaris. De inzage heeft betrekking op de examenopgave(n), het correctievoorschrift en het gemaakte examenwerk en vindt uitsluitend plaats op school en in tegenwoordigheid van de examensecretaris of diens vervanger.

De inzagemogelijkheid is nadrukkelijk niet bedoeld voor discussie over het aantal toegekende punten. Bij een open vraag is er geen discussie mogelijk over de toegekende punten. Dit is door de eerste en tweede corrector beoordeeld. Er mogen geen kopieën en/of foto's van het gemaakte eindexamen genomen worden.

Artikel 41 Bespreken examen

Een kandidaat heeft naast het recht op inzage ook de mogelijkheid het examenwerk te bespreken. Doel hiervan is om de mogelijkheid te bieden zich zo optimaal mogelijk voor te bereiden op het herexamen.

1. Bespreking van het gemaakte examenwerk is alleen toegestaan voor het vak waarin je herexamen doet.
2. De kandidaat maakt zo spoedig mogelijk een afspraak met de eigen vakdocent of diens vervanger om het werk te bespreken.
3. De bespreking vindt plaats op school en alleen de kandidaat mag daarbij aanwezig zijn.
4. Bespreking van het gemaakte examenwerk heeft betrekking op de inhoud van het gemaakte examenwerk en niet op de beoordeling van het gemaakte examenwerk.
5. Er mogen geen kopieën en/of foto's van het gemaakte eindexamen gemaakt worden.

Artikel 42 Spreiding voltooiing examen

1. Het bevoegd gezag kan, de Inspectie gehoord hebbende, toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste jaar langdurig ziek is, en ten aanzien van een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheden niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken examenvakken gedurende het laatste jaar te volgen, en ten aanzien van een kandidaat die op grond van uitmuntende sportieve prestaties in aanmerking komt voor de regeling Topsport, het centraal examen en in voorkomend geval het schoolexamen voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor een deel in het daarop volgende schooljaar wordt afgelegd. In dat geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgesloten.
2. Het bevoegd gezag geeft zijn in het eerste lid bedoelde toestemming uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. In bijzondere gevallen kan het bevoegd gezag afwijken van de eerste volzin ten behoeve van de kandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken centraal examen heeft afgelegd.
3. Het recht op herkansing als bedoeld in artikel 33 is ten aanzien van de kandidaat van toepassing in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid centraal examen, met dien verstande dat het in dat artikel bedoelde recht op herkansing in het eerste schooljaar ontstaat nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het centraal examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld. De kandidaat kan dus in het tweede examenjaar geen CE herkansen uit het eerste examenjaar.
4. De directeur en de secretaris van het eindexamen stellen op verzoek van de kandidaat de uitslag van het examen reeds vast aan het einde van het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen of het gespreid schoolexamen, met overeenkomstige toepassing van artikel 27.

Artikel 43 Jurisprudentie

Het is mogelijk dat de Wet voortgezet onderwijs 2020 en het Uitvoeringsbesluit Wet voortgezet onderwijs 2020 tussentijds van hogerhand wordt gewijzigd. In dat geval geldt de wijziging ook voor dit reglement, en wel met ingang van de aangegeven datum van wijziging. Tevens is denkbaar dat jurisprudentie laat zien dat een element van dit reglement niet "houdbaar" is; in dat geval wordt verder gehandeld overeenkomstig de jurisprudentie.

Artikel 44 Inwerkingtreding

Dit reglement is van kracht vanaf 1 augustus 2024.

Artikel 45 Publicatie

1. Het Examenreglement en de Programma's van Toetsing en Afsluiting worden voor 1 oktober van ieder kalenderjaar door het Bevoegd Gezag toegezonden aan de Inspectie.
2. De directeur stelt een Programma van Toetsing en Afsluiting en het Examenreglement voor 1 oktober van ieder kalenderjaar ter beschikking van de kandidaten.
3. Het volledige reglement wordt gepubliceerd op de website www.kiim.nl

Artikel 46 Slotbepaling

In alle gevallen waarin dit reglement, de Wet voortgezet onderwijs 2020 en het Uitvoeringsbesluit Wet voortgezet onderwijs 2020 c.a. niet voorzien, beslist de voorzitter van het College van Bestuur. Hij deelt zijn beslissing zo spoedig mogelijk mee aan de betrokkenen en - zo nodig - aan de Inspectie.

De heer drs. M. Sprenger, voorzitter van het College van Bestuur Onderwijsgroep Midden-Friesland.

Bijlage 1 **Wet College voor Toetsing en Examens (CvTE) Artikel 2**

1. Er is een College voor Toetsing en Examens.
2. Het college is belast met de volgende taken op het gebied van de centrale examens, bedoeld in [hoofdstuk 2, paragraaf 5, van de Wet voortgezet onderwijs 2020](#), [artikel 7.4.11 van de Wet educatie en beroepsonderwijs](#) en [artikel 7.4.13 van de Wet educatie en beroepsonderwijs BES](#) en de daarop berustende bepalingen:
 - a. het vaststellen van het aantal toetsen, de tijdsduur en de aard van de toetsen, overeenkomstig het examenprogramma;
 - b. het vaststellen van het tijdstip van de toetsen, de wijze waarop en de vorm waarin de toetsen worden afgenomen;
 - c. het tot stand brengen en vaststellen van de opgaven;
 - d. het tot stand brengen en bij regeling vaststellen van de beoordelingsnormen en de daarbij behorende scores;
 - e. het geven van regels voor de omzetting van de scores in cijfers;
 - f. het tot stand brengen en bij regeling vaststellen van syllabi, overeenkomstig het examenprogramma; en
 - g. het geven van regels met betrekking tot de hulpmiddelen die gebruikt mogen worden bij het maken van de opgaven.
3. Het college is belast met de volgende taken op het gebied van de staatsexamens, bedoeld in [hoofdstuk 2, paragraaf 7, van de Wet voortgezet onderwijs 2020](#) en de daarop berustende bepalingen:
 - a. het bij regeling vaststellen van het examenreglement;
 - b. het organiseren, afnemen en beoordelen;
 - c. de benoeming van examenfunctionarissen; en
 - d. het vaststellen van de uitslag en het uitreiken van diploma's, certificaten of cijferlijsten.
4. Het college is belast met de volgende taken op het gebied van de college-examens van de staatsexamens, bedoeld in de [artikelen 2.75 tot en met 2.77 van de Wet voortgezet onderwijs 2020](#) en de op artikel 2.77, tweede lid, van die wet berustende bepalingen:
 - a. het bij regeling vaststellen van het programma van toetsing en afsluiting;
 - b. het tot stand brengen en vaststellen van de opgaven; en
 - c. het tot stand brengen en bij regeling vaststellen van de beoordelingsnormen.
5. Het college is belast met de volgende taken op het gebied van de staatsexamens, bedoeld in [artikel 2.72, derde lid, van de Wet voortgezet onderwijs 2020](#) en de op dat lid berustende bepalingen:
 - a. het bij regeling vaststellen van het examenprogramma;
 - b. het tot stand brengen en vaststellen van de opgaven; en
 - c. het tot stand brengen en bij regeling vaststellen van de beoordelingsnormen.
6. Het college is verder nog belast met de volgende taken
 - a. het afnemen van examens onder bijzondere omstandigheden;
 - b. het bij regeling vaststellen welke vakken in een tijdvak met geheimhouding worden afgenomen, waarbij de geheimhouding betrekking heeft op de opgaven, de beoordelingsnormen en de daarbij behorende scores, bedoeld in het tweede lid, onderdelen c en d, vierde lid onderdelen b en c, en vijfde lid, onderdelen b en c; en
 - c. het uitoefenen van andere door Onze Minister opgedragen taken.

- 7 De regelingen, bedoeld in het tweede lid, onderdelen e en f, en vijfde lid, onderdeel a, treden slechts in werking na goedkeuring door Onze Minister. Onze Minister kan zijn goedkeuring onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.
8. In afwijking [artikel 5, aanhef en onder b, van de Bekendmakingswet](#) kan de bekendmaking van een regeling als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, vierde lid, onderdeel c, of vijfde lid, onderdeel c, geschieden op een andere geschikte, al dan niet elektronische, wijze.

Bijlage 2

Addendum op het examenreglement: regels m.b.t. digitale examinering

- 1. Moment van afname van het digitaal centraal examen**
De school bepaalt de afnamemomenten van het digitaal centraal examen, tenzij het CvTE anders voorschrijft. In het algemeen geldt dat het centraal examen in een algemeen vak pas plaatsvindt als het schoolexamencijfer is vastgesteld. Het definitieve rooster wordt tijdig door de directeur schriftelijk aan de kandidaten meegedeeld.
- 2. De procedure van de afname**
De opgaven zijn na afloop van het examen niet ter beschikking van de kandidaat. Bij het verlaten van de examenzaal mogen geen examendocumenten worden meegenomen. Ook kladpapier geldt in dit geval als zodanig.
- 3. Toegestane hulpmiddelen**
Het gebruik van een woordenboek Nederlands is toegestaan; bij de talenexamens is een woordenboek van en naar de vreemde taal toegestaan. Het gebruik van een rekenmachine is eveneens geoorloofd.
- 4. Procedure bij een mislukte afname**
Een mislukte afname wordt door de directeur vastgesteld; op grond van deze beslissing geldt het examen als niet gemaakt en wordt het ook niet beoordeeld. De kandidaten krijgen de gelegenheid om het examenonderdeel opnieuw te maken.